

ЗАСТОСУВАННЯ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИХ МЕХАНІЗМІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ МІСТ

к.е.н., доцент Адвокатова Н.О.
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

Активізація розвитку сфери екологічної безпеки життєдіяльності міського населення як частини національної економіки України повинна стати одним із пріоритетних завдань в руслі державної політики та оптимізації економіки. Важливим кроком, як уже зазначалося, в напрямі ефективного забезпечення державної політики у сфері екологічної безпеки життєдіяльності населення України повинно бути також і вдосконалення її економічних механізмів та інструментів, серед яких важливе місце займають фінансово-економічні (податкові, бюджетні, стимулюючі) та інвестиційні заходи. Фінансово-економічне забезпечення реалізації заходів із забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності населення спрямовано на:

а) удосконалення нормативно-правового забезпечення:

- розподіл повноважень органів державної та місцевої влади щодо усунення дублювання у сфері прийняття та реалізації нормативних актів;
- врахування зарубіжного досвіду регулювання діяльності суб'єктів підприємницької діяльності у сфері природокористування при розробленні нормативно-правових актів, зокрема, місцевих правил (регламентів) землекористування;
- посилення контролю за виконанням нормативних актів з боку органів виконавчої влади у межах своїх повноважень;

б) розроблення механізмів стимулювання суб'єктів господарювання до здійснення еколого-орієнтованої діяльності:

- запровадження податкових пільг та стимулів;
- розроблення державних та місцевих програм фінансування заходів щодо попередження екологічних небезпек в межах територій рад та диференціація екологічного податку для підприємств, що реалізують заходи екологічного спрямування;

в) популяризація ідей екологічного підприємництва, стимулювання й підтримка ініціатив до повторного використання сировини, перероблення відходів, застосування безвідходного виробництва тощо.

Згідно здійсненої систематизації внутрішніх та зовнішніх загроз фінансово-економічній та екологічній безпеці, до внутрішніх загроз, що прямо чи опосередковано можуть вплинути на елементи екологічної безпеки, належить недосконала фінансово-економічна політика держави та територіальної громади міста (наприклад, недостатнє фінансування бюджетних програм екологічного спрямування, нецільове використання коштів екологічного фонду). До зовнішніх загроз екологічній безпеці віднесемо в першу чергу нестабільність економіки країни.

Таким чином, врахування впливу фінансово-економічних та екологічних загроз на взаємодію суб'єктної та об'єктної складових елементів системи екологічної безпеки на територіальному (місцевому) рівні включає інститут функції забезпечення та інститут функції регулювання, які містять інструменти адміністрування та стимулювання реалізації заходів щодо зменшення впливу антропогенних факторів на екологічну безпеку життєдіяльності населення і інструменти регулювання діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування щодо планування та реалізації заходів раціонального землекористування та землевпорядкування.

Формування системи індикаторів раціонального міського землекористування здійснюється за чотирма групами показників – екологічних, економічних, соціальних, еколого-економічних. Визначений на їхній основі інтегральний показник, у порівнянні з попереднім періодом, свідчить про зміну рівня міського землекористування та землевпорядкування. Це необхідний елемент системи управління. Це також цільове планування забезпечення раціонального міського землекористування та землевпорядкування в майбутньому. Систематизація та вибір інноваційних стратегій необхідні для впровадження новітніх технологій та є орієнтиром для різних завдань менеджменту.

Відповідно до Закону України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» система прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку включає прогнози розвитку областей, районів та міст на середньостроковий період, а також програми економічного і соціального розвитку цих же адміністративно-територіальних одиниць на короткостроковий період. Як зазначається у вказаному Законі прогнозування економічного і соціального розвитку області, району, міста повинен містити:

- аналіз соціально-економічного розвитку відповідної адміністративно-територіальної одиниці за попередній період та характеристику головних проблем розвитку її економіки та соціальної сфери;
- стан використання природного, виробничого, науково-технічного та трудового потенціалу, екологічну ситуацію у відповідній адміністративно-територіальній одиниці;
- прогноз кон'юнктури на ринках основних видів товарів та послуг;
- можливі шляхи розв'язання головних проблем розвитку відповідної адміністративно-територіальної одиниці;
- цілі та пріоритети соціально-економічного розвитку в середньостроковий період та пропозиції щодо заходів місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування для їх досягнення;
- основні показники соціально-економічного розвитку відповідної адміністративно-територіальної одиниці;
- висновки щодо тенденцій розвитку економіки відповідної адміністративно-територіальної одиниці протягом середньострокового періоду.

Висновок. Еколого-економічний механізм сталого розвитку міст повинен включати: екологічний моніторинг; еколого-правове забезпечення функціонування землекористування; екологічний аудит; економічне обґрунтування втрат, що зумовлюються вилученням сільськогосподарських, лісових, водогосподарських і рекреаційних угідь, обмеженнями у землекористуванні, забрудненням земель і погіршенням їх якісного стану. Різноманітність видів моніторингу та підпорядкування їх ведення різним відомчим організаціям не дозволяє мати повну та об'єктивну комплексну інформацію, яка формувалася б за єдиною методологією, була співставною за часом спостережень та у просторовому вимірі.

Стратегічні напрями використання і охорони земель міста орієнтуються на суттєве зростання ролі землі у формуванні міського бюджету та забезпечення комплексного розвитку земельних відносин, які повною мірою сприяли б задоволенню соціально-економічних потреб населення і формуванню якісного екологічного середовища міста.

Література:

1. Кірова М. О. Окремі аспекти особливостей поняття та сутності екологічної безпеки життєдіяльності міського населення. Землеустрій, кадастр і моніторинг земель. 2017. № 2.- С. 100–109.

2. Адміністративно-територіальний устрій України за станом на 01.01.2018 р. / Управління по зв'язках з місцевими органами влади та органами місцевого самоврядування Апарату Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // [http: rada.gov.ua](http://rada.gov.ua).
3. Третяк А. М., Третяк В. М., Гунько Л. А., Лобунько Ю. В. Організація землекористування структурних елементів екомережі України на місцевому рівні: [монографія]. К., 2016. - 163 с.